

Oponentský posudek na dizertační práci

Věra Šušťíková: *Koncertní melodramy Zdeňka Fibicha,*

Praha 2012, rkp., 195 stran + 36 stran příloh

PhDr. Věra Šušťíková věnovala svoji dizertační práci tématu, s nímž je dlouhodobě spjata především ve své práci organizační, dramaturgické, produkční, interpretační i pedagogické, kterou vyvíjí jako předsedkyně Společnosti Zdeňka Fibicha a organizátorka soutěží, festivalů, uměleckých dílen a koncertních programů věnovaných koncertnímu melodramu. Tato usilovná činnost, které je doktorandka cele oddána a v jejímž rámci publikovala už celou řadu informativních, popularizačních i recenzních příspěvků, poznamenala nevyhnutelně také způsob zpracování dizertačního tématu i celkový styl předloženého textu.

Dizertační práce zpravidla zpracovávají určitý materiálový fond, který dosud nebyl adekvátně prozkoumán. Tvůrčí proces dizertace pak přináší jak doktorandovi, tak posléze i odborné veřejnosti nové poznatky a stává se pro obor důležitým přínosem.

Písemná práce Věry Šušťíkové volí naproti tomu téma poměrně úzké a jeho vlastnímu zpracování věnuje v celkovém rozvrhu dizertace malý prostor. Úvodní kapitoly – stav bádání, struktura a metody práce, pojednání o typech pramenů a literatuře, výklad o melodramu jako uměleckém druhu a výklad o historii koncertního melodramu jako samostatného žánru (s. 7-78) – jsou naopak koncipovány jako podrobné přehledy. Také samotnému jádru práce (analýzy Fibichových koncertních melodramů, s. 94-141) jsou předeslány ještě další úvodní kapitoly (Fibichovy předpoklady pro tvorbu melodramu, Fibichův výběr básnických textů pro melodramatické zpracování, Souvislosti vzniku Fibichových koncertních melodramů, s. 79-93). Rozsah textů, které mají charakter šířeji zaměřeného přehledového shrnutí problematiky, tedy v práci převažuje. Tyto texty navíc vykazují i popularizační, popř. pedagogickou výkladovou tendenci (obsahy básnických předloh, informace o básnících, literárních hnutích apod.).

Vlastní badatelský záměr a způsob jeho realizace není formulován příliš přesvědčivě. V abstraktu autorka naznačuje, že práce shrnuje informace o pramenech, literatuře a dosavadních diskusích o melodramu. Na základě analýz koncertních melodramů Fibichových má dizertace charakterizovat jejich specifické vlastnosti v domácím i evropském kontextu a přinést přesnější zhodnocení Fibichova přínosu v historii žánru. Na dalších místech v textu se autorka snaží řešit „neujasněnosti v dosavadních výkladech“ (s. 65), dobrat se „významu melodramu a jeho interpretačních možností“ (s. 79).

Provedené analýzy nepřekračují (a v realizovaném úsporném rozsahu ani nemohou překračovat) běžný formální popis hudební (a literární) formy. A tak závěry práce (shrnutí, s. 158-162), které konstatují Fibichův podstatný skladatelský přínos žánru koncertního melodramu, nelze chápat jako výsledky analýz, které přináší dizertace, ale spíše jako skloubení výsledků všech dosavadních aktivit kandidátky a především její praxe a zkušenosti v uvádění melodramů na koncertní pódia. Za nadějně odborné vykročení naopak považuji v úvodu práce zmíněný autorčin výzkum pramenů k českému koncertnímu melodramu v rámci výzkumného záměru NM-ČMH.

Pro upřesnění uvádím, že na s. 76 a 80 došlo k nepochopení citovaného zdroje: v poslední čtvrtině 18. století nebyly v divadlech před hlavním kusem večera uváděny koncertní melodramy, nýbrž scénické. Na s. 69 je použit neadekvátní termín „rousseauovsko-bendovský scénický melodram“ (princip využitý Rousseauem je od principu Bendova zcela odlišný, srv. heslo melodram, *Základní pojmy divadla*, ed. P. Pavlovský, Praha 2004). Podobně nepřiměřené je srovnání textu melodramu s operním libretem (s. 69).

I přesto, že kandidátka předložila písemnou práci přehledového charakteru, která vybočuje z obvyklých nároků, kladených v oboru hudební věda na doktorskou dizertaci, navrhuji předložit dizertační práci k obhajobě.

PhDr. Alena Jakubcová, Ph.D.

1.5.2012